

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Tombor Tibor

Cím:

Prémfőb. szemben Budapest rongyaival

Forrás:

Pesti Hírlap

Bp.
(Hely)

1942 dec 16.
(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Old

Osztályozás

Tárgy

677

Hely

Idő

"1942"

Személy

Szemtől-szemben Budapest rongyaival

Tizennégy vagon rongyot gyűjtöttek össze a leventék a székesfővárosban és környékén — Hogyan lesz a rongyból tábori ing, keztyű, hasmelegítő honvédeink részére

A rongyos kis madárijesztő, hetyke, tépett ruhájában, fehér zubbonykájában, szakadt piros nadrágjában, Girardi-szalmakalappal a fején egész nyáron át hirdette a falragaszokról:

— *Te is add oda rongyaidat, mert ez hazafias kötelességed!*

És a főváros rongyai elindultak vándorutjukra. Otthagyták eddigi rejtekhelyeiket: a szekrények mélyét, rongyzsákok félhomályát, dobozok meghitt sötétjét.

Leventék jártak házról-házra, kerületről kerületre. Bezörgettek minden lakás ajtaján:

— Akinek rongya van, adja ide nekünk. Háboruban állunk, fontos nyersanyagok hiányoznak, hogy ing, ruha, keztyű, hasmelegítő készüljön az összegyűjtött vászon- és szövethulladékokból honvédeink részére.

A gyűjtés kielégítő eredménnyel végződött: 14 vagon rongy gyűlt össze az első gyűjtés során.

A kis madárijesztőt ábrázoló színes falragasz még kint van a házak falán. Tépetten, esőverten, megfakultan hirdeti következetesen üzenetét.

De vajon mi lett a ronggyal? Az összegyűjtött 14 vagon vászon- és szövethulladékkal? ...

Az ipari anyaghivatalban

A felvonó sebesen röpti fel a látogatót az Anyaggyártási hiva-

tal III. emeletére. Az altiszt bejelent bennünket Göblyös Mihály min. műszaki tanácsosnál, a textilhulladék gyűjtés miniszteri biztosánál. Míg beszélgetünk a „rongykérdésről”, szinte szünet nélkül berreg a távbeszélő. Felek jönnek-mennek. Nagy a hivatal ügyforgalma.

— A háború a nyersanyaggyártás terén óriási feladatokat ró ma minden nemzetre — közli velünk a tanácsos ur. — A be nem hozható nyersanyagok helyett hazai nyersanyagokat, vagy pótlanyagokat kell az ipar szolgálatába állítani. Ha felállítjuk ezt a tételt, máris eljutottunk a hulladékanyaggyűjtés nagyjelentőségű kérdéséhez. Már békében is gyűjtöttünk hulladékanyagot, most, a háború következtében ez a gyűjtés intézményesen történik. Az iparügyi kormány megalakította a Textilhulladék Beszerző Részvénytársaságot, mely altruista alapon az Ipari Anyaghivatal utasításainak megfelelően látja el feladatát. A vállalat kb. négyezer állandó munkással dolgozik. A gyűjtők az összegyűjtött rongyokat a körzeti telephelyre viszik, ott átválogatják. Onnan a hulladék a kerülethez, majd a részvénytársaság irányításával a feldolgozó iparhoz kerül.

— Meg vannak elégedve tanácsos urék a gyűjtéssel? — kérdezzük.

— A rongy jelentősége napról-napra nő. Az eredmény kielégítő, de még

nem érte el sehol azt a mennyiséget, amelyet reméltünk. A háziasszonyok kissé közönyösen viselkedtek a gyűjtés alkalmából. A külföldi gyűjtési eredményeknek mindenestre alatta maradtunk. 1941 júliusától 1942 október elsejéig 10 és félmillió kilogramm rongyhulladék gyűlt egybe az országban. Most Budapesten és környékén 14 vagon, vagyis mintegy 140 ezer kilogramm. Főleg ez az utóbbi tétel kizárólag a honvédség céljait szolgálja. Még sok munka vár ránk a rongygyűjtés terén. Bizonyosak vagyunk abban, hogy még igen sok rongy hev. r a lakások, háztartások rejtékhelyein. Haszontalan lom a rongy, ha céltalanul hevertetik a rongyzsákokban. A nemzet anyaggyártás terén viszont eleven erő jelent.

Budapest rongyai között

...Valahol Újpest környékén járunk. A nyálkás, sűrű késő őszi pára befedi a földszintes házakat, gyárépületeket, üres telkeket. Nincs hideg, de fázunk. Gépkocsin jöttünk ide Hatfaludy Lászlóval, az Ipari Anyaghivatal egyik szakértő előadójával, hogy megtekintsük a fővárosban és környékén összegyűjtött rongyok főgyűjtőtelepét.

Már meg is érkeztünk... Áthaladunk egy bekerített udvaron. Belépünk a hatalmas raktárépület nagyméretű ajtaján és ott állunk, szemtől-szemben: — Budapest rongyaival.

A látvány érdekes és egyedülálló a maga nemében. Az épület belső magassága 8–10 méter lehet. Nincs sima mennyezete. A nyitott gerendá-

kon át a cseréptetőig látunk. Micsoda rongyhalom...

Tarka, színes, hatalmas hegy. Nyolcvanezer kilogramm rongy van itt egy rakáson. A világ legvegyesebb anyaga. Vajjon mi minden van benne?

...Szakadt zsákok, tépett szőnyegek, mindenféle színű vászondarabkák, flanellek. Egy pirosszínű, fehérpetyyes rongydarab messzire kivörösödik társai közül, de verseng vele egy nagy darab, molyrágta sárga se-lyemrongy is, azzal meg egy kékkockás szövetszálvető darab vetélkedik.

Igen, van itt mindenféle szín és anyag: pepita és sima, elhasznált ing és ágyneműhuzat, régi vállfűző... — micsoda békévilági szörnyeteg! — és rágott posztókalap, tündöklő arany-szalag és göcsözőlt cipőszinór, félig kész himzés és félbemaradt gyapju-

fonalas kézimunka, vadászkalap, vad-disznósörtével és nadrágtartó, szakadt szarvasbőrkesztyű és foszlott csipke-sál, keményített szmoking-ing és régi-divatú alszöszknya...

A halom tetején egy szakadt férfina-drag ugry terül el, mint virágos ré-ten a részegember. Nem messze tőle egy pár férfi bokavédő búslakodik, meg egy sötétbarna férfizakó, továbbá két gumisapka, egy levitézlett szalmakalap, egész zsák női alsóruha, vállpánt...

És nini! Fent a bekötő gerendán négy fekete hollóként ott gubbaszt egymás mellett négy kivendhet keménykalap. Négy gömbölydedre dudoritott „pincs”. Mellettük pedig, mint a páncélfényű, komor varjak királya, úgy trónol a poros gerendán egy fényes, fekete kúrtókalap...

A győzelemhez — a rongy is hozzájárul!

— Mi lesz most már ezzel a hatalmas rongytömeeggel? — tesszük fel a kérdést.

— Itt mindenekelett szétválogatjuk a rongyokat. Kisebb részüket ugynevezett haszonárúnak rakjuk el. Ezeget géptisztításra, fegyverpucolásra adjuk át a honvédségnek. Feldolgozás nélkül adjuk tovább ezt a tételt. Az egész mennyiségnek mintegy egyötöde haszonáru. A rongyhalom fennmaradó része a tépési vonalra kerül. Ez a rongyanyag biztosítja a kötőanyag-szükségletet a honvédség részére. A rongyokat mindenekelett szétválogatjuk...

At is megyünk a válogatóba. Negyven asszony áll a munkaasztalok mellett. Körülöttük kosarak. Külön választják a szöveteiket, gyapjuanyagokat, vászonrongyokat, bársonyt, selymet, kötött-szövött anyagot, birkabőröket és a prémeiket, mert ezekből is jócskán van a halomban, továbbá a zsákanyagot és a szőnyegeket...

— Amit egyéb célokra nem tudunk felhasználni, — közli velünk kísérlőnk — azt átadjuk a papirgyártó-üzemeknek.

— Mi történik a válogatás után?

— Bálázzuk az anyagot. Présekbe kerül a rongy, hatalmas tömbökben fut tovább. A tépőben a rongyokat megmossák, fertőtlenítik, aztán a gépekbe kerül. Tépés után az anyagból önálló fonál lesz, vagy hozzácsapjuk egy már meglévő rosszabb anyaghoz

jó alapanyagoknak. Amikor pedig kész a fonál, megkezdődik a szövők munkája. Így lesz az ócska rongyokból a honvédség részére: tábori ing, fehérnemű, kesztyű, kapca, haskötő... Így lesz a látszólag értéktelen rongyokból — nemzeti vagyon.

A raktár ajtajában bucsuzóul még egyszer megállunk. Fent, a gerendák között molytépte magyar lobogó leng. A halomból került elő. Kitűzték. Nagyon helyesen! Ő is belekerül a tépőbe és talán meleg sál lesz belőle, hogy valamelyik hős honvédünket óvja majd a dermesztő, doni éjszakában.

Állunk az ajtónál. A nagy csendben Hatfaludy előadó ur minden szavát megjegyezzük:

— A háztartásokban még igen sok rongynak kell lenni. *Negyven százalékkal többet tudunk volna összegyűjteni, ha a háziasszonyok jobban megértették volna a rongy-gyűjtés jelentőségét...*

— Nos, talán majd a legközelebbi gyűjtéskor...

Igen, hölgyeim, kedves háziasszonyok. Szedjék majd elő a sok rongyot a fiókok aljából. Adják oda jó szívvvel, szeretettel.

Itthon is győzni kell. És a győzelemnek a nyersanyag épp úgy fontos tényezője, mint a bátorság és a fegyver!

Tombor Tibor.